

Protokół

20. posiedzenia, I. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 14. września 1903 r.

Początek o godzinie 10 minut 45 przed południem.

Przewodniczący JE. Stanisław hr. Badeni, Marszałek krajowy.

Ze strony c. k. Rządu: JE. Andrzej hr. Potocki, c. k. Namiestnik i c. k. Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś, komisarz rządowy.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Teodor Bohaczewski.

Obecnych posłów 141.

Przemawia JE. c. k. Namiestnik i o-znajmia, że Najjaśniejszy Pan Nawyższem postanowieniem z 26. czerwca 1903. zamianował JE. Stanisława hr. Badeniego Marszałkiem kraju, zwraca się więc z prośbą do Marszałka kraju o zajęcie swego miejsca.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż Najwyższym Patentem z dnia 6. września 1903 zwołany został Sejm galicyjski na dalszy ciąg sesyi na dzień dzisiejszy do Lwowa, a skonstatowawszy dostateczny do rozpoczęcia obrad komplet posłów otwiera 20-te posiedzenie.

Marszałek przemawia zagajając sesję i kończy okrzykiem na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

Premawia JE. c. k. Namiestnik Andrzej hr. Potocki

Marszałek w dłuższem przemówieniu poświęca wspomnienie pośmiertne ś. p. księciu Eustachemu Sanguszce b. marszałkowi krajowemu.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż udzielił urlopów na 1 dzień p. Hupce, na dwa dni p. Milewskiemu, na 3 dni p. Tyszkiewiczowi, na 4 dni p. Płockiemu, na 5 dni p. rektorowi Politechniki we Lwowie Kępińskiemu a na 8 dni p. Antoniemu Theodorowiczowi.

Izba udziela bez rozprawy urlopu p. Bryczyńskiemu na 2 tygodnie, p. Jahlowi do końca września, p. Romanowi Puzynie do końca sesyi sejmowej, p. Zdzisławowi Skrzyńskiemu na trzy tygodnie, głosując oddzielnie nad udzieleniem urlopu każdemu z tych posłów.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego Marszałek udziela głosu p. JE. Stanisławowi Tarnowskiemu, który tego zażądał.

Przemawia JE. p. Stanisław Tarnowski i stawia wniosek, by Marszałek imieniem kraju złożył u Stóp JSW. Ojca Sgo hołd z uczuć Sejmu i jego życzeń dla Stolicy Piotrowej.

Marszałek oznajmia, że jeżeli się nikt nie sprzeciwi, to wniosek ten z pominięciem wszelkich formalności podda pod uchwałę Izby bezzwłocznie.

Nikt się nie sprzeciwia takiemu postępowaniu, wobec czego Marszałek poddaje powyższy wniosek pod uchwałę Izby.

Izba uchwała bez rozprawy i jednogłośnie wniosek p. Stanisława Tarnowskiego.

Marszałek oznajmia, że jednogłośnie uchwałę Izby wykona bezzwłocznie.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 14. września 1903 roku, które przydzielono następującym komisjom, mianowicie :

Komisji budżetowej Ls. 1786, 1787, 1789, 1790, 1794, 1795, 1799, 1800, 1801—1806, 1808—1812.

Komisji szkolnej Ls. 1785, 1793, 1798.

Komisji petycyjnej Ls. 1792, 1807, 1861.

Komisji administracyjnej Ls. 1788.

Komisji prawniczej Ls. 1796.

Komisji przemysłowej Ls. 1797.

Po odczytaniu petycji Ls. 1785. Filii towarzystwa „Proświty“ w Stanisławowie o założenie ruskiego gimnazjum tamże, przemawia p. Huryk, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności urzędowych za czas od 1. stycznia do końca listopada 1902.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi prze-

kazanie tego przedłożenia a mianowicie: Sprawozdanie biura prezydyalnego komisji budżetowej, departamentu I. komisji gminnej i szkolnej, dep. II. komisji budżetowej dep. III. komisji gospodarstwa krajowego, depart. IV. komisji drogowej i kolejowej, depart. V. komisji sanitarnej, depart. VI. komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmian etatowych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania Władysławowi Markowskiemu, byłemu stróżowi w gmachu sejmowym zaopatrzenia w drodze łaski.

Sprawozdawca p. Wereszczyński nwołniony od czytania tych sprawozdań, wnosi przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji niektórych Wydziałów powiatowych o zmianę §. 19. ordynacyi wybornej powiatowej.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 20.000 kor. na budowę drogi Probużna-Dębówka.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania tych sprawozdań, wnosi przekazanie tych przedłożeń komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych funduszach

pożyczkowych na budowę koszar dla wojska, za czas od 1. grudnia 1901 do 30. listopada 1902.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłużenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o rachunkach galicyjskiej kasy oszczędności za rok 1902.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego na zakupno sikawek dla gmin, względnie straży pożarnych.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacji Stanisława hr. Skarbka za rok 1901.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozda-

nia Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1901/1902.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji szkolnej względnie przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji emerytowanych nauczycieli i wdów po nauczycielach o podwyższenie emerytury, względnie udzielenia pensji wdowiej lub daru z łaski.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie : 1. petycji Eleonory Zielińskiej wdowy po nauczycielu ludowym o przedłużenie jej córce Maryi Edwardzie 2 imion Zielińskiej datku na wychowanie aż do ukończenia nauk; 2. Anny Oleksińskiej wdowie po nauczycielu ludowym o podwyższenie przyznanego datku na wychowanie 6-ga jej dzieci.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji kilku gmin o niżenie prestacji na płacę nauczycieli.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia dotacji krajowej dla Akademii Umiejętności w Krakowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie subwencji dla Muzeum Narodowego w Krakowie.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania tych sprawozdań, wnosi przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania dodatkowego Wydziału krajowego do sprawozdania o budżecie krajowym na rok 1903.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1904.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszu krajowego na rok 1902.

Sprawozdawca p. Romanowicz uwolniony od czytania tych sprawozdań, wnosi przekazanie powyższych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budowach wodnych i melioracjach.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o regulacji rzek stanowiących wspólną sieć wodną z kanałami spławnymi.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji wodnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Krzemienicy z dopływami.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wy-

działu krajowego o akcji pomocniczej z powodu klęsk elementarnych.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich we Lwowie.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z uzasadnieniem wniosku o przyznanie subwencji dla krajowych towarzystw rolniczych celem ułatwienia ludności włościańskiej odnowienia hodowli świń.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o etacie krajowego biura kolejowego.

Sprawozdawca p. Dąbski uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o ustaleniu kapitałów zakładowych kolei lokalnych Trzebinia-Skawce, Delatyn-Kołomyja-Stefanówka i Piła-Jaworzno, pokrycia zwiększonych kosztów budowy tej kolei i o stanie krajowego funduszu kolejowego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o finansowem poparciu przez kraj budowy kolei wąskotorowej, Przeworsk-Bachórz (Dynów).

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budowie projektowanej kolei lokalnej Tarnów-Śzczucin o torze normalnym.

Sprawozdawca p. Dąbski uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z usprawiedliwieniem kredytu w kwocie 6.000 K. w Rubr. II. poz. 23 preliminarza Budżetu krajowego na rok 1903 na koszt lustracji szpitali powszechnych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z usprawiedliwieniem wstawienia do preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na rok 1903 w Rubrykę I. poz. 9. dodatku osobistego dla kierownika oddziału chorób zakaźnych przy szpitalu powyższym.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem na zmianę etatu plac Dyrektorów szpitala św. Łazarza w Krakowie i zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie wliczenia do pensji emerytalnej Dra Gustawa Neussera, Dyrektora krajowego zakładu dla obłąkanych

w Kulparkowie, dodatku osobistego, pobieranego przezeń od roku 1880 na mocy uchwały sejmowej w kwocie 1.600 K.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem protokołu obrad ankiety w przedmiocie reformy w administracji krajowych i powszechnych szpitali.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 11 i 15. ustawy z 28. lipca 1897 roku Nr. 47. Dz. u. kraj. urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem noweli do ustępu 2-go §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897 Nr. 47. Dz. u. kr.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji sanitarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie zakupna zamku w Krystynopolu na zakład dla nieuleczalnie chorych obłąkanych, tudzież rozszerzenia i ulepszeń zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji sanitarnej z poleceniem przedłożenia wniosków w porozumieniu z komisją budżetową, a zarazem oznajmia, że Wydział krajowy cofa równocześnie swe sprawozdanie w przedmiocie budowy schroniska dla 500 obłąkanych nieule-

czalnych przy Zakładzie umysłowo-chorych w Kulparkowie, wniesione do LW.kr. 87.228 r. 1901 (Aleg. 47 z r. 1901).

Marszałek udziela głosu p. Bobrzyńskiemu, który tego zażądał.

P. Bobrzyński zrzeka się głosu.

Izba uchwała powyższy wniosek p. Onyszkiewicza.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie zakupna od gminy miasta Drohobycza, domu zbudowanego na szpital i zezwolenie rozszerzenia tego budynku.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie budowy domu administracyjnego i pawilonu dla zakaźnych przy szpitalu powszechnym w Śniatynie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz uwolniony od czytania tych sprawozdań, wnosi przekazanie tych przedłożeń komisji sanitarnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Zaleszczykach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 80.000 koron.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie pożyczki zaciągniętej się mającej na mocy uchwały Wysockiego Sejmu z dnia 10. lipca 1902 r. do LW. 1.371 na budowę zakładu dla niemowląt i podrzutków pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o przedłużeniu ustawy z d. 4. lipca 1899 Dz. u. kr. Nr. 93. pozwalającej poboru na rzecz funduszu krajowego 30% dodatku krajowego do podatku konsumcyjnego od wina, moszczu i zacieru winnego, tudzież moszczu owocowego.

Sprawozdawca p. Glidziuk uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gmin Hucisko jawornickie oraz Widaczowa z okręgu sądowego w Tyczynie i politycznego w Rzeszowie a przyłączenia do okręgu sądowego i politycznego w Przeworsku.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie projektu do ustawy o przeniesieniu gminy Pozowice wraz z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacji powiatowej w Wadowicach do okręgu Reprezentacji powiatowej w Wieliczce.

Sprawozdawca p. Glidziuk uwolniony od czytania tych sprawozdań, wnosi przekazanie tych przedłożeń komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1902, tudzież o preliminarzu tegoż funduszu na rok 1904.

Sprawozdawca p. Glidziuk uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Paygerta w sprawie założenia przy Departamencie przemysłowym biura statystycznego.

Przemawia p. Paygert uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Żardeckiego w sprawie pomnożenia ilości państwowych szkół średnich w kraju.

Przemawia p. Żardecki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Tadeusza Cieńskiego w sprawie urządzenia składów drzewa opałowego z rządowych lasów w powiatach beżeńskich Pokucia i Podola.

Przemawia p. Tadeusz Cieński uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku jak również następnego wniosku posła Jerzego Baworowskiego w sprawie założenia i powiększenia liczby składów drzewa z lasów państwowych i w sprawie cen drzewa opałowego i budulcowego, co do którego porozumiał się z wnioskodawcą, który zrzekł się motywowania swego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Stapińskiego w sprawie kar na wychodźców tak za odwiekanie stawiennictwa do popisu wojskowego, jak za zaniedbanie ćwiczeń i kontroli wojskowej.

Marszałek oznajmia, że wniosek ten w porozumieniu z wnioskodawcą cofa z porządku dziennego obecnego posiedzenia.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła ks. Stojałowskiego w sprawie uzupełnienia §. 31. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866.

Marszałek oznajmia, że z powodu nieobecności wnioskodawcy, ten punkt porządku dziennego upada.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych wniosków.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły.

Zważywszy, że w myśl §. 8. ustawy wojskowej z dnia 11. kwietnia 1889 Nr. 41. Dz. p. p. każdy obowiązany do służby wojskowej obowiązany jest służyć w linii 3 lata,

zważywszy, że asenterowani przy zwykłym poborze rekruci według tegoż samego przepisu ustawy rozpoczynają służbę z d. 1. października,

zważywszy, że wobec tego asenterowani przy zwykłym poborze w r. 1900 żołnierze, powinni być z dniem 1. października 1903 na urlop stały puszczeni,

zważywszy, że wobec tego, co powyżej powiedziano, okazuje się rozporządzenie c. k. Ministerstwa wojny, mocą którego żołnierze w r. 1900 asenterowani mają być i po d. 1. października 1903 w szeregach zatrzymani, jako niezgodne z przepisami ustawy wojskowej,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Rząd, aby w jak najkrótszym czasie postarał się o cofnięcie rozporządze-

nia c. i k. Ministerstwa wojny, mocą którego żołnierze przy zwykłym poborze w r. 1900 asenterowani mają być i po dniu 1. października 1903 w szeregach zatrzymani.

We Lwowie dnia 14. września 1903.

Wnioskodawca
Buynowski w. r.

Tomaszewski, Kramarczyk, Maryewski, Huza, Wilczkiewicz, Dr. Maiss, Żardecki, Szwed, Jabłoński, Szponder, Bednarski, Rotter, Michalski Romanowicz, Rayski, Vayhinger, Wiśniewski, Potoczek, Michałowski.

Przemawia p. Buynowski uzasadniając nagłość tego wniosku.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość wniosku.

Przemawia p. Buynowski uzasadniając wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji prawniczej z poleceniem przedłożenia drukowanego sprawozdania do 3. dni.

Przemawia p. Stadnicki i wnosi na przekazanie wniosku nagłego p. Buynowskiego komisji administracyjnej.

Przemawia p. Stapiński.

Izba uchwała wniosek formalny p. Stadnickiego, by wniosek p. Buynowskiego odesłać do komisji administracyjnej, a następnie oddzielnie uchwała dodatkowy wniosek p. Buynowskiego, by komisja administracyjna do 3 dni drukowane sprawozdanie w tym przedmiocie przedłożyła.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek nagły

posła Stapińskiego i tow.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby rozporządzenie c. i k. Ministerstwa wojny zatrzymujące żołnierzy, którzy ukończyli trzyletnią służbę, na czas po 1. października 1903, zniósł i spowodował bezwarunkowo

zwolnienie z szeregów wojskowych tych wszystkich, którzy z dniem 1. października 1903, ukończyli służbę przepisaną.

We Lwowie dnia 14. września 1903.

Wnioskodawca
Jan Stapiński w r.

Ostapczuk, Staruch, Barabasz, Mogilnicki, Huryk, Szwed, Potoczek, Kramarczyk, Bojko, Krempa, Oleśnicki, Korol, Bohaczewski, Żardecki.

P. Stapiński uzasadnia nagłość wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Po zrzeczeniu się głosu przez p. Stapińskiego co do uzasadnienia samego wniosku uchwała Izba bez rozprawy przekazanie nagłego wniosku p. Stapińskiego komisji administracyjnej z tem samem zastrzeżeniem, żeby ta komisja przedłożyła drukowane sprawozdanie do 3 dni.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Nagły wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby odwołał jak najrychlej rozporządzenie c. k. Ministerstwa wojny z 19. sierpnia 1903, po myśli którego żołnierze, którzy z dniem 1. października 1903 kończą trzeci rok wojskowej służby, mają pozostać do 1. stycznia 1904 w czynnej służbie wojskowej.

Oleśnicki
wnioskodawca

Barwiński, Korol, Barabasz, Mogilnicki, Szajer. Ochrymowicz, Krempa, Huryk, Gładziuk, Staruch, Bohaczewski, Ostapczuk, Mazikiewicz, Żardecki, Stapiński.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

P. Oleśnicki uzasadnia sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego nagłego wniosku do komisji admi-

nistracyjnej z poleceniem przedłożenia drukowanego sprawozdania w tym przedmiocie do 3 dni.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek formalny p. Oleśnickiego.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Nagły wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby bezzwłocznie drogą telegraficzną wezwał Wydziały powiatów: bohorodeczańskiego, brodzkiego, brzeżańskiego, rawskiego, starosamborskiego, kałuskiego, trembowelskiego, zaleszczyckiego, i złoczowskiego do jaknajrychlejszego przedłożenia dokładnego cyfrowego wykazu szkód elementarnych spowodowanych gradobiciem w tychże powiatach.

Oleśnicki
wnioskodawca

Barwiński, Dr. Mogilnicki, Huryk, Bohaczewski, Szajer, Żardecki, Krempa, Stapiński, Glidziuk, Korol, Mazikiewicz, Barabasz, Staruch, Ostapczuk.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając nagłość wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

P. Oleśnicki uzasadnia sam wniosek, a pod względem formalnym wnosi na przydzielenie go komisji budżetowej.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Przemawia p. Tadeusz Cieński dla faktycznego sprostowania.

Przemawia p. Oleśnicki.

Izba uchwała odesłanie nagłego wniosku p. Oleśnickiego do komisji budżetowej.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Nagły wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby bezzwłocznie w drodze telegraficznej

wezwał Wydział powiatowy w Rohatynie do przedłożenia dokładnego, cyfrowego wykazu szkód elementarnych, wyrządzonych przez gradobicie w powiecie rohatyńskim.

Wnioskodawca:
Dr. Mogilnicki.

Barwiński, Szajer, Oleśnicki, Ochrymowicz, Mazikiewicz, Ostapczuk, Bohaczewski, Barabasz, Korol, Glidziuk, Staruch, Huryk, Stapiński, Krempa.

P. Mogilnicki uzasadnia nagłość wniosku, który Izba bez rozprawy uchwała.

Przemawia p. Mogilnicki i oświadcza, że zrzeka się głosu dla uzasadnienia swego wniosku nagłego, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie jego wniosku nagłego komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek formalny p. Mogilnickiego.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Wniosek nagły

Wysoki Sejm raczy uchwalić dla nawiedzonych pożarem dnia 11. września b. r. 18 gospodarzy — włościan gminy Zalipie powiatu rohatyńskiego udziela się bezpowrotną zapomogę w wysokości 2.000 koron z funduszów krajowych.

Wnioskodawca:
Dr. Mogilnicki.

Szajer, Oleśnicki, Bohaczewski, Wilczkiewicz, Krementowski, Korol, Huryk, Mazikiewicz, Barabasz, Barwiński, Stapiński, Ostapczuk, Krempa, Staruch.

Przemawia p. Mogilnicki uzasadniając nagłość tego wniosku i wnosi na przekazanie go komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy nagłość wniosku p. Mogilnickiego.

P. Mogilnicki zrzeka się głosu dla uzasadnienia samego wniosku, a Izba bez rozprawy uchwała odesłanie tego nagłego wniosku do komisji budżetowej.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta:

Nagły wniosek.

Posła Dra Korola i tow. w sprawie udzielenia bezzwrotnej zapomogi pogorzelncom wsi Soposzyn pow. żółkiewskiego.

Dnia 4. września 1903 powstał we wsi Soposzynie po południu, kiedy wszyscy mieszkańcy wsi byli w polu przy robocie, groźny pożar, który w przeciągu trzech godzin zniszczył wszystkie zabudowania ze wszystkimi zapasami zboża i paszy, jak również bardzo znaczną część narzędzi gospodarskich i odzieży.

Szkoda obliczona w przybliżeniu dosięga sumy około 100.000 koron, bo pogorzało 15 gospodarzy z całym swoim dobytkiem.

Nędza wielka między pogorzelnkami, bo znaczna część niebyła asekurowaną, a zboże tylko w nieznacznej części, wobec czego rychła pomoc jest tem więcej potrzebną, że zbliża się zima, a z nią i potrzeba chaty, pomieszczenia dla bydła, żywności dla rodziny i bydła.

Wnosimy przeto o udzielenie pogorzelncom wsi Soposzyn bezzwrotnej zapomogi w sumie 3.000 koron.

Pod względem formalnym wnoszą podpisani o przydzielenie tego wniosku komisji budżetowej z poleceniem zdania sprawy ustnie na najbliższem posiedzeniu.

Lwów, dnia 14. września 1903.

Wnioskodawca:

Korol.

Szajer, Barabasz, Mazikiewicz, Huryk, Ostapczuk, Oleśnicki, Stapiński, Staruch, Ochrymowicz, Bohaczewski, Mogilnicki, Glidziuk, Krempa, Barwiński.

Przemawia p. Korol uzasadniając nagłość tego wniosku, którą Izba bez rozprawy uchwała.

P. Korol rzeka się głosu dla uzadnie-

nia, samego wniosku, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego nagłego wniosku komisji budżetowej z poleceniem przedłożenia ustnego sprawozdania na jednym najbliższych posiedzeń.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Korola.

Marszałek oznajmia, że obecnie następuje jeszcze z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku posła Szweda w sprawie zaprowadzenia przy pociągach osobowych IV. klasy i ustanowienia niższej taryfy biletowej.

Przemawia p. Szwed uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania dalszych wniosków zgłoszonych.

Sekretarz p. Urbański czyta.

Wniosek

posła Jana Goetza i towarzyszy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. aby powołał do życia w najkrótszym czasie stałą krajową komisję dla regulacji rzek celem uchwalenia ogólnego programu regulacji i ustanowienia następstwa robót przy poszczególnych regulacjach w myśl §. 10. ustawy o regulacji rzek, stanowiących wspólną sieć wodną z kanałami;

2. aby na tych przestrzeniach rzek, które w myśl ustawy z dnia 18. września 1901 dz. u. kr. Nr. 103, mają być regulowane wyłącznie kosztem państwowego funduszu kanałowego przyspieszył roboty dla zabezpieczenia od zniszczenia tych budowli wodnych, które dotychczas przy udziale konkurencji zostały wykonane;

3. aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym ułożył stały program opieki wałów i organizacji pomocy na wypadek niebezpieczeństwa powodzi i przedłożył Sejmowi na najbliższej sesji odnośny projekt ustawy o o policyi wodnej.

We Lwowie, dnia 14. września 1903.

Wnioskodawca :
Jan Goetz w. r.

Włodek, Moysa, Mars, Kozłowski, Rutowski, Górski, Schnell, Paszkowski Wład. Jaworski, Garapich, Sękowski, Federowicz, Wikt. Czajkowski, A. Skrzyński, Leo.

Wniosek

posła Stapińskiego i tow. w sprawie zarządzeń weterynaryjnych co do chowu i handlu nierogacizną.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd:

a) aby zniósł natychmiast rozporządzenie c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 18. maja 1903 l. 16.715, nakazujące znaczenie markami usznemi i ewidencją (kataster) świń ;

b) aby czem rychlej, a najpóźniej do 1 stycznia 1904 r. zniósł zarządzony podział Galicyi na strefy pomorowe świń i wszystkie z tym podziałem połączone rozporządzenia tak aby wewnętrzny w kraju obrót handlowy nierogacizną wrócił do pierwotnego stanu ;

c) aby w ciągu trzech miesięcy od dnia niniejszej uchwały zwołał c. k. Rząd ankietę, której skład wskaże Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem we Lwowie, w sprawie upadku hodowli i handlu nierogacizną w Galicyi i aby w myśl wskazówek owej ankiety zarządził co wypadnie, dla zapobieżenia grożącemu upadkowi zupełnemu tej gałęzi gospodarstwa krajowego.

We Lwowie, dnia 14. wrzsznia 1903.

Wnioskodawca :
Jan Stapiński w. r.

Oleśnicki, Korol, Szpoder, Krempa, Kramarczyk, Bohaczewski, Mogilnicki, Huryk, Krementowski, Wilczkiewicz, Glidziuk, Bojko, Mazikiewicz, Barabasz, Barwiński, Ostapczuk, Tarnawski.

Wniosek

Sejm wzywa c. k. rząd, ażeby koszta podróży popisowych, przeznaczonych do badania szpitalnego, pokrywał z funduszków państwowych jak to czyni z pokryciem kosztów podróży popisowych, przeznaczonych do komisji rozpoznawczej.

Lwów, dnia 14. września 1903.

Wnioskodawca :
Wurst w. r.

Witosławski, Oleśnicki, Mogilnicki, Korol, Mars, Barabasz, Staruch, Huryk, Wilczkiewicz, Traczewski, Agopsowicz, Jabłoński, Rayski, Maryewski, Kolischer, Rozwadowski, Wiśniewski, Szponder, Bojko, Krempa, Stapiński, Huza, Tarnawski.

Wniosek

Zważywszy, że powódź w roku bieżącym wyrządziła większe szkody jak kiedykolwiek, tak w podatkach rolnych jak w domach mieszkalnych i innych obiektach.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Przeznacza się z funduszków krajowych 1,000.000 koron w celu udzielenia pożyczek bezprocentowych, spłacalnych w ciągu lat dziesięciu dotkniętym powodzią rolnikom jak nie mniej właścicielom gruntów i realności w miastach powodzią nawiedzonych.

We Lwowie, dnia 14. września 1903.

Wnioskodawca :
Maryewski w. r.

Małachowski, Michalski, Tomaszewski, Rayski, Wurst, Wiśniewski, Kolischer, Buynowski, Rotter, Szponder, Bednarski, Fruchtmann, Jabłoński, Tarnowski, Huza, Michałowski.

Sekretarz p. Bohaczewski czyta :

Wniosek.

Podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod A/. projekt ustawy zmieniający postanowienia §§. 3. i 12. statutu krajowego i załączony pod B/. projekt sejmowej ordynacji wyborczej.

Oleśnicki,
wnioskodawca.

Bohaczewski, Szajer, Glidziuk, A. Barabasz, Huryk, Staruch, Ostapczuk, Ochrymowicz, Dr. Mógilnicki, Mazikiewicz, Barwiński, Krol, Stapiński, Krempa.

Ustawa.

z dnia zmieniająca postanowienia §§. 3. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem — ogłoszonego jako załącznik II-gi patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20.
Dz. p. p.

Art. I.

Postanowienia §§. 3. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego jako załącznik II-gi patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20 Dz. p. p. tracą w swoim dotychczasowym brzmieniu moc obowiązującą i mają na przyszłość obowiązywać w następującem brzmieniu :

§. 3.

Sejm składa się z stu ośmdziesięciu członków — a mianowicie :

a) z Arcybiskupów grecko-rzymsko i ormiańsko katolickiego we Lwowie, rz. kat. księcia biskupa w Krakowie, gr. kat. biskupów w Przemyślu i Stanisławowie, rz. kat. biskupów w Przemyślu i Tarnowie. Na wypadek opróżnienia miejsc biskupa lub arcy-

biskupa jest członkiem Sejmu administrator dycezyi;

b) rektorów Uniwersytetu we Lwowie i Krakowie i Szkoły politechnicznej we Lwowie;

c) prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

d) ze stu sześćdziesięciu ośmiu wybranych posłów a mianowicie :

I Czterdziestu czterech posłów z kuryi większej posiadłości gruntowej;

II. Dwudziestu ośmiu posłów z kuryi miast;

III. Trzech posłów z kuryi izb handlowych i przemysłowych;

IV. Siedmdziesięciu ośmiu posłów z kuryi gmin wiejskich;

V. Piętnastu posłów z kuryi ogólnej.

§. 12.

Jednego Członka Wydziału krajowego wybierają posłowie wybrani z kuryi większej posiadłości gruntowej; jednego posłowie wybrani z miast i izb handlowych i przemysłowych; jednego posłowie wybrani z gmin wiejskich, a jednego posłowie wybrani z kuryi ogólnej — wszystkich z pomiędzy członków Sejmu.

Innych dwóch Członków Wydziału krajowego wybiera cały Sejm z pomiędzy siebie. Każdy z tych wyborów następuje absolutną większością głosów. Kiedy taka większość nie da się przy pierwszym i drugim wyborze osiągnąć, to należy przeprowadzić ściślejszy wybór między dwoma kandydatami, którzy przy drugim głosowaniu otrzymali najwięcej głosów.

Na wypadek równości głosów rozstrzyga los.

Art. II.

Niniejsza ustawa ma wejść w życie z chwilą rozpisania najbliższych ogólnych wyborów sejmowych.

Sejmowa ordynacya wyborcza dla Królestw Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Ustawa z dnia

Art. I.

Sejmowa ordynacya wyborcza dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszona jako załącznik II. patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p. traci w dotychczasowem swem brzmieniu moc obowiązującą i ma na przyszłość obowiązywać w brzmieniu następującem :

I. Okręgi i miejsca wyborcze.

§. 1.

Dla wyboru posłów z kuryi większych posiadłości gruntowych stanowią okręgi wyborcze następujące grupy powiatów :

1. Kraków-Brzesko - Wieliczka-Bochnia Podgórze-Chrzanów - Wadowice-Biała-Myślenice-Żywiec z miejscem wyboru Kraków i z liczbą sześciu posłów ;

2. Brzeżany - Bóbrka-Podhajce-Przemysły-Rohatyn z miejscem wyboru Brzeżany i liczbą trzech posłów ;

3. Czortków - Zaleszczyki-Borszczów-Husiatyn z miejscem wyboru Czortków i liczbą trzech posłów ;

4. Przemyśl-Jarosław-Jaworów-Mościska z miejscem wyboru Przemyśl i liczbą trzech posłów ;

5. Sambor-Drohobycz-Rudki-Stary Sambor-Turka z miejscem wyboru Sambor i liczbą trzech posłów ;

6. Sanok-Dobromil-Brzozów-Lisko-Krosno z miejscem wyboru Sanok i liczbą trzech posłów ;

7. Tarnopol - Skałat - Trembowla-Zbaraż z miejscem wyboru Tarnopol i liczbą trzech posłów ;

8. Tarnów-Dąbrowa-Mielec-Kolbuszowa-Ropczyce-Pilzno-Jasło, z miejscem wyboru Tarnów i liczbą trzech posłów ;

9. Złoczów-Brody-Kamionka z miejscem wyboru Złoczów i liczbą trzech posłów ;

10. Zółkiew - Sokal - Rawa-Cieszanów, z miejscem wyboru Zółkiew i liczbą trzech posłów ;

11. Kołomyja - Horodenka-Kosów-Peczniżyn-Śniatyn, z miejscem wyboru Kołomyja i liczbą dwóch posłów ;

12. Rzeszów - Łańcut - Nisko-Przeworsk-Strzyżów-Tarnobrzeg z miejscem wyboru Rzeszów i liczbą dwóch posłów ;

13. Nowy Sącz-Nowy Targ-Limanowa-Grybów-Gorlice z miejscem wyboru Nowy Sącz i liczbą dwóch posłów ;

14. Stanisławów-Bohorodczany-Buczacz-Tłumacz-Nadwórna z miejscem wyboru Stanisławów i liczbą dwóch posłów ;

15. Stryj - Dolina - Kałusz - Żydaczów z miejscem wyboru Stryj i liczbą dwóch posłów — i

16. Lwów-Gródek, z miejscem wyboru Lwów i jednym posłem.

Wszyscy w jednym okręgu uprawnieni do wyboru posła wyborcy stanowią jedno ciało wyborcze.

§. 2.

Dla wyboru posłów z miast stanowią okręgi wyborcze następujące miasta, względnie grupy miast :

1. Biała. 2. Brody. 3. Drohobycz. 4. Jarosław. 5. Kołomyja. 6. Kraków. 7. Lwów. 8. Nowy Sącz. 9. Przemyśl. 10. Rzeszów. 11. Sambor. 12. Stanisławów. 13. Stryj. 14. Tarnopol. 15. Tarnów. 16. Brzeżany i Złoczów. 17. Bochnia i Wadowice. 18. Gorlice i Jasło. 19. Sanok i Krosno. 20. Podgórze i Wieliczka.

Każde z wymienionych miast jest dla siebie miejscem wyboru.

W okręgu wyborczym [16. jest głównem miejscem wyboru Złoczów, w 17. Bochnia, w 18. Jasło, w 19. Sanok, w 20. Podgórze

§. 3.

Lwów wybiera sześciu, Kraków czterech, a inne w §. 2. wyliczone okręgi wyborcze miast po jednym pośle. Wszyscy uprawnieni do wyboru posła z jednego miasta stanowią jedno ciało wyborcze.

§. 4.

Izby handlowe i przemysłowe we Lwowie, Krakowie i Brodach wybierać mają po jednym pośle. Członkowie i zastępcy każdej izby tworzą jedno ciało wyborcze.

§. 5.

Każdy z 78 powiatów politycznych kraju w swoich granicach terytoryalnych stanowi osobny okręg wyborczy dla wyboru posłów z gmin wiejskich.

§. 6.

W okręgach wyborczych gmin wiejskich jest miejscem wyborczem każda miejscowość stanowiąca gminę, która według ostatniego spisu ludności liczy więcej jak 250 mieszkańców. Z miejscowości tego samego powiatu, liczących 250 lub mniej mieszkańców, położonych obok siebie w tym samym okręgu wyborczym, mają się utworzyć zbiorne miejsca wyborcze. Zbiorne miejsca wyborcze oznaczyć ma Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym — drogą rozporządzenia. Jedno zbiorne miejsce wyborcze nie może obejmować gminy względnie miejscowości z ludnością razem powyżej tysiąca mieszkańców. Głównem miejscem wyborczem każdego okręgu wyborczego gmin wiejskich jest siedziba politycznej władzy powiatowej.

§. 7.

Każdy z okręgów wyborczych w §. 5. wyliczonych, ma wybrać jednego posła. Wyborcy z wszystkich gmin okręgu wyborczego (z wyjątkiem z tych miast, które podług §. 2. wybierają same osobno posła) stanowią jedno ciało wyborcze.

§. 8.

Dla wyboru posłów z ogólnej kuryi wyborczej, stanowią okręgi wyborcze następujące grupy powiatów.

1. Lwów z głównem miejscem wyboru Lwów;

2. Kraków-Podgórze, z głównem miejscem wyboru Kraków;

3. Wadowice - Biała - Chrzanów - Żywiec - Myślenice - Wieliczka, z głównem miejscem wyboru Wadowice;

4. Nowy - Sącz - Limanowa - Nowy Targ - Grybów - Gorlice, z głównem miejscem wyboru Nowy Sącz;

5. Tarnów - Brzesko - Bochnia - Dąbrowa - Mielec - Piizno, z głównem miejscem wyboru Tarnów;

6. Rzeszów - Ropczyce - Strzyżów - Kolbuszowa - Tarnobrzeg - Nisko, z głównem miejscem wyboru Rzeszów;

7. Sanok - Krosno - Jasło - Brzozów - Dobromil - Lisko, z głównem miejscem wyboru Sanok;

8. Jarosław - Łańcut - Przeworsk - Cieszanów - Mościska - Jaworów - Gródek, z głównem miejscem wyboru Jarosław;

9. Przemyśl - Sambor - Stary Sambor - Drohobycz - Turka, z głównem miejscem wyboru Przemyśl;

10. Stryj - Żydaczów - Dolina - Kałusz - Bóbrka - Rudki, z głównem miejscem wyboru Stryj.

11. Brody - Kamionka - Żółkiew - Rawa - Sokal, z głównem miejscem wyboru Brody;

12. Tarnopol - Zbaraż - Złoczów - Przemyślany - Brzeżany, z głównem miejscem wyboru Tarnopol;

13. Stanisławów - Rohatyn - Podhajce - Buczacz - Tłumacz - Bohorodczany, z głównem miejscem wyboru Stanisławów;

14. Borszczów - Zaleszczyki - Czortków - Husiatyn - Trembowla - Skalań, z głównem miejscem wyboru Borszczów;

15. Kołomyja - Peczeniżyn - Nadwórna - Kosiów - Śniatyn - Gródek, z głównem miejscem wyboru Kołomyja.

§. 9.

W okręgach wyborczych ogólnej kuryi wyborczej jest miejscem wyboru każda miejscowość stanowiąca gminę, która podług ostatniego spisu ludności liczy więcej jak 500 mieszkańców. Z miejscowości liczących 500 lub mniej mieszkańców, położonych obok siebie w tym samym okręgu wyborczym na terytoryzm tego samego powiatu sądowego, mają być utworzone zborne miejsca wyborcze. Zborne miejsca wyborcze oznaczyć ma Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym drogą rozporządzenia. Jedno zborne miejsce wyborcze nie może obejmować gminy, względnie miejscowości z ludnością powyżej 3.000 mieszkańców.

§. 10.

Każdy z okręgów wyborczych w §. 8. wyliczonych ma wybierać jednego posła.

Wyborcy z wszystkich gmin jednego okręgu wyborczego stanowią jedno ciało wyborcze.

II. O prawie czynnego i biernego wyboru.

§. 11.

Pełnoletni austriacy obywatele, posiadający takie dobra tabularne, od których odpłacają rocznie co najmniej 200 koron podatków państwowych realnych, wybierają sami bezpośrednio posłów na Sejm z kuryi większych posiadłości gruntowych. Prawo wyboru posła przysługuje i niewłasnowolnym posiadaczom dóbr tabularnych; głosują w ich imieniu prawni ich zastępcy (opiekun, kura-tor) lub tychże pełnomocnicy.

Za żonę wykonuje to prawo jej mąż, który z nią żyje, za inne kobiety własnowolne — ich pełnomocnik.

Jeżeli mąż i żona intabulowani za współwłaścicieli majątności tabularnej, to prawo owo przysługuje mężowi.

§. 12.

Jeżeli dobra tabularne do wyboru posła uprawniające, są we wspólnym posiadaniu

kilku posiadaczy, to tylko ten z pomiędzy nich ma prawo wybierać posła, kogo wszyscy spółnicy do tego upoważniają.

Jeżeli ktoś posiada dwa albo trzy dobra tabularne, od których roczne podatki realne razem wzięte wynoszą 200 K., to posiadanie tych dóbr uprawnia także do wybierania posła z kuryi większych posiadłości.

§. 13.

Jeżeli dobra tabularne, prawniające do wyboru posła z większych posiadłości, są w posiadaniu jakiejś korporacji lub towarzystwa, to prawo wyboru ma wykonywać ta osoba, która według postanowień prawnych albo statutów towarzystwa reprezentuje na zewnątrz tę korporację lub towarzystwo.

Gminy posiadające takie dobra tabularne, mają wykonywać prawa wyboru przez swoją zwierzchność.

§. 14.

Posłów z miast, wyszczególnionych w §. 2 i z gmin wiejskich wymienionych w §. 5. tej ustawy, mają wybierać bezpośrednio wszyscy ci członkowie gminy rodzaju męskiego, którzy :

1. w miastach w §. 2. wyszczególnionych uprawnieni są do wyboru reprezentacji gminnej, — albo od pół roku płacą co najmniej dziesięć koron podatków państwowych bezpośrednich, a nie zachodzą co do nich zresztą przyczyny wykluczające od czynnego wyboru reprezentacji gminnej;

2. w gminach wiejskich w §. 5. wspomnianych stanowią pierwsze dwie trzecie wszystkich członków gminy do wyboru rady gminnej uprawnionych, a podług wysokości odpłacanych rocznie bezpośrednich podatków państwowych ugrupowanych, dalej wszyscy ci członkowie gminy, którzy od pół roku płacą co najmniej dziesięć koron bezpośrednich podatków państwowych, a co do których przyczyny wykluczające od czynnego wyboru reprezentacji gminnej nie zachodzą, a w końcu wszyscy ci członkowie gminy, którym służy prawo czynnego wyboru repre-

zentacyi gminnej bez względu na wysokość opłacanych podatków.

Jeżeli kilku uprawnionych opłaca takie same podatki, starszy wiekiem poprzedza młodszego.

§. 15.

Osoby, co do których zachodzą wszystkie w §. 14. przewidziane warunki czynnego prawa wyboru w jednym z okręgów wyborczych miast, albo gmin wiejskich nie mogą w tych okręgach wykonywać tego prawa, jeżeli służy im prawo czynnego wyboru w kuryi większych posiadłości.

Osoby, posiadające wszystkie te warunki czynnego wyboru w jednym z okręgów wyborczych gmin wiejskich, nie mogą w tym okręgu wykonywać tego prawa, jeżeli służy im prawo czynnego wyboru w którymkolwiek okręgu wyborczym miast.

§. 16.

Do wyboru posłów z ogólnej kuryi wyborczej wspomnianych w §. 8. tej ustawy, jest uprawnionym każdy własnowolny obywatel państwa, który ukończył 24. rok życia, co do którego nie zaszły przyczyny powodujące według obowiązującej ustawy gminnej utratę prawa czynnego wyboru reprezentacyi gminnej a to w tej gminie, w której w dniu rozpisanja wyboru jest co najmniej sześć miesięcy zamieszkały. Wykluczone jednak od prawa czynnego wyboru w tej kuryi są wszystkie te osoby, którym po myśli §§. 11. i 14. tej ustawy przysługuje prawo czynnego wyboru w kuryach większych posiadłości, miast lub gmin wiejskich.

§. 17.

Każdy wyborca może swe prawo wyboru wykonywać tylko w jednym okręgu wyborczym i w zasadzie tylko osobiście.

Wyjątkowo mogą wyborcy z kuryi większych posiadłości wykonywać swe prawo głosowania przez pełnomocnika; ten musi w tej samej klasie wyborców mieć prawo wybierania i może zastępować tylko jednego wyborcę.

Uprawnieni do wyboru w kuryi większych posiadłości mający dobra w więcej niż w jednym okręgu położone, mają wykonywać swe prawo wyborcze w tym okręgu, w którym leżą ich najwyżej opodatkowane dobra.

Uprawnieni do wyboru z kuryj wyborczych miast, gmin wiejskich lub z kuryi ogólnej, jeżeli są członkami kilku gmin, mogą wykonywać prawo wyborcze tylko w tej gminie, w której zwykle zamieszkują.

§. 18.

Posłem sejmowym może być wybrany każdy, który :

- a) jest obywatelem austriackim ;
- b) ma lat 30 ;
- c) znajduje się w pełnym używaniu wszystkich praw obywatelskich ;
- d) ma według postanowień poprzednich tej ustawy prawo wybierać posła sejmowego w którejkolwiek kuryi wyborczej.

§. 19.

Od prawa wybierania i wybieralności wykluczone są te osoby, które zasądzone zostały wyrokiem sądowym za jakąkolwiek zbrodnię, albo za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w nich, oszustwa, lub za przewinienie bankructwa (§§. 460, 461, 463, 464 i 486 ustawy karnej).

Ten skutek zasądzenia karnego ma ustąpić co do zbrodni wyszczególnionych w §. 6. pod liczbami I do 10 ustawy z 15. listopada 1867 (Nr. 131 Dz. p. p.) po ukończeniu kary, w innych zaś wypadkach po upływie lat pięciu, a co do przestępstw i przewinień wyżej wymienionych po upływie lat trzech, licząc od ukończenia kary.

Osoby, które popadły w konkurs, albo załagodziły swe bankructwo dobrowolną ugodą z wierzycielami przy współdziałaniu sądu, nie mogą być wybrane posłem do Sejmu, jak długo trwa rozprawa konkursowa lub ugodowa.

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów.

§. 20.

Do przeprowadzenia wyborów wzywa Namiestnik, ogłaszając dzień, w którym mają się odbyć wybory posłów sejmowych w miejscach wyborczych, przeznaczonych niniejszą ordynacją wyborczą.

Dzień wyborów należy tak nstawić, żeby można była poczynić wszelkie potrzebne przygotowania.

§. 21.

Ogólne wybory do Sejmu należy w ten sposób rozpisywać, żeby wybierano najpierw posłów z kuryi ogólnej, następnie z kuryi gmin wiejskich, miast oraz izb handlowych i przemysłowych, a w końcu z kuryi większych posiadłości i żeby wybory z każdej z powyższych kuryi odbyły się w całym kraju na jednym dniu.

§. 22.

Rozpisanie ogólnych wyborów należy ogłosić w dziennikach krajowych, a także ogłoszeniami we wszystkich gminach kraju.

Rozpisanie pojedynczych wyborów należy ogłosić co do kuryi wyborczej z większych posiadłości i z Izb handlowych i przemysłowych dziennikami krajowymi, a co do kuryi wyborczych miast, gmin wiejskich i kuryi ogólnej, ogłoszeniami we wszystkich gminach, należących do odnośnego okręgu wyborczego.

Między dniem ogłoszenia wyborów a dniem wyboru z kuryi ogólnej musi upłynąć czas co najmniej sześciu tygodni.

§. 23.

Wszystkich uprawnionych do wyboru, którzy według ordynacji niniejszej tworzą jedno ciało wyborcze z wyjątkiem uprawnionych do wyboru w izbach handlowych i przemysłowych, spisuje się w jedną osobną listę.

Listę wyborców każdego ciała wyborczego ma utrzymywać w ewidencji władza

powołana do jej ułożenia i ma ją wygotować w dwóch egzemplarzach.

§. 24.

Listy wyborców dla ciała wyborczego większych posiadłości ma układać Namiestnik okręgami i ogłosić w dziennikach krajowych, naznaczając od dnia ogłoszenia 14-dniowy termin do reklamacyj. Po tym terminie wniesione reklamacje będą jako spóźnione odrzucone.

§. 25.

Namiestnik ma rozstrzygać, czy reklamacje wniesione co do wpisania w listę wyborczą osób nieuprawnionych, albo na odwrót, co do opuszczenia uprawnionych do wybierania, są uzasadnione lub nie: jemu przysługuje także prawo aż do dnia wyborów urzędowo poprawić listę wyborców większych posiadłości.

§. 26.

Skoro tylko lista wyborców ciała wyborczego większych posiadłości będzie poprawioną przez rozstrzygnięcie reklamacyj w przepisany terminie wniesionych, winien Namiestnik przesłać wyciągi z tej listy i z tego spisu do odnośnych Starostw. Starostwa mają wygotować dla wyborców karty legitymacyjne, t. j. pisma, w których ma być wypisane imię i nazwisko wyborcy, miejsce, dzień i czas wyboru, które to pismo uprawnia do udziału w wyborach.

Karty legitymacyjne doręcza się wyborcom większych posiadłości, a jeżeli kto nie mieszka w kraju, wzywa się go za pośrednictwem krajowych urzędowych dzienników, żeby się po nią zgłosił.

§. 27.

Listę wyborców z miast, wyszczególnionych w §. 2. ord. wyb., jak również listę wyborców z gmin wiejskich wspomnianych w §. 5. ord. wyb. — jak w końcu listę wyborców z kuryi ogólnej wspomnianych w §. 8. ord.

wyb., układa w każdym mieście względnie w każdej gminie burmistrz względnie naczelnik gminy przy ścisłym zastosowaniu postanowień §§. 14. i 19. niniejszej ordynacji wyborczej i wyklada w urzędzie gminnym do przeglądu najpóźniej na 30 dni przed wyborem posła. Zarazem winien to wyłożyć listy obwieścić gminie, a to tak przez należyte ogłoszenie ustne, jak również przybicie ogłoszenia pisemnego na budynku gminnym i co najmniej w trzech widocznych miejscach w gminie, i wyznaczyć ośmiodniowy termin do wniesienia reklamacyj, tak jednak, żeby między ostatnim dniem tego terminu a dniem wyboru posła było co najmniej 14 dni czasu.

W ogłoszeniu tem ma być dokładnie oznaczony lokal, w którym lista do przeglądu jest wyłożona, jak również ma być podane do ogólnej wiadomości, że listę przeglądać wolno każdemu wyborcy każdego dnia od godziny 9. rano do 6. po południu.

Listy wyborcze wolno każdemu przeglądać i brać z nich sobie odpisy.

Reklamacje przeciw listom wyborczym mogą wnosić uprawnieni do wyboru w odnośnym okręgu wyborczym z powodu pomieszczenia w liście do wyboru nieuprawnionych lub pominięcia do wyboru uprawnionych do rąk naczelnika odnośnej gminy.

Naczelnik gminy obowiązany jest wniesione do rąk jego reklamacje w przeciągu 24 godzin przedłożyć starostwu powiatowemu a w miastach z własnymi statutami temu organowi politycznemu, którego Namiestnik do rozstrzygnięcia reklamacyj wyznaczy.

Starostwo powiatowe, względnie ten organ, obowiązany jest wniesione reklamacje bezzwłocznie rozstrzygnąć tak, żeby rozstrzygnięcia wnoszącemu reklamację w przeciągu dni 3 od jej przedłożenia powołanej do rozstrzygnięcia władzy doręczone było.

Przeciw temu rozstrzygnięciu wolno reklamującemu w przeciągu dni trzech od doręczenia wnieść odwołanie przez Starostwo powiatowe względnie polityczny organ, który wydał rozstrzygnięcie, do Namiestnika kraju.

Namiestnik rozstrzyga reklamacje ostatecznie, tak jednak, żeby pisemne jego roz-

strzygnięcie reklamującemu przed dniem wyboru posła doręczone być mogło.

§. 28.

Listy wyborcze sprostowane wskutek rozstrzygnięcia reklamacyj mają być przygotowane w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz przedłożyć ma naczelnik gminy Starostwu powiatowemu, a w miastach z własnymi statutami organowi politycznemu do rozstrzygnięcia reklamacyj ustanowionemu, — a drugi egzemplarz przechowa u siebie. Przy wyborach z kuryi ogólnej mają naczelnicy tych gmin, które są z innymi gminami do jednego zbiornego miejsca wyborczego przyłączone, przesłać listy wyborcze ze swych gmin naczelnikowi tej gminy, która jako zbiorne miejsce wyborcze jest ustanowioną.

§. 29.

Na podstawie przedłożonych list wyborczych Starostwo powiatowe ma wystawić dla wyborców ze wszystkich gmin swego powiatu karty legitymacyjne, w której ma być powołana liczba porządkowa listy wyborczej, imię i nazwisko uprawnionego do wyboru, miejsce, w którym wybór ma się odbyć i oznaczenie czasu, w którym głosowanie ma się rozpocząć i skończyć.

W miastach z własnymi statutami obowiązana jest do wygotowania kart legitymacyjnych Zwierzchność gminy.

Karty legitymacyjne mają być doręczone każdemu wyborcy za własnoręcznie potwierdzonym receptem najpóźniej trzy dni przed dniem wyboru.

Doręczenie może nastąpić przez pocztę lub przez Zwierzchność gminy, w której wyborca zamieszkuje.

Równocześnie poda Starostwo powiatowe, a w miastach z własnymi statutami Zwierzchność gminna do powszechnej wiadomości, że każdy wyborca, któryby z jakiegokolwiek przyczyny karty legitymacyjne nie otrzymał, może w przeciągu ostatnich dwóch dni przed wyborami otrzymać od teje wła-

dzy duplikat karty legitymacyjnej. Zgłaszającemu się po taki duplikat wyborcy obowiązującą jest odnośna władza tenże bezwarunkowo i bez jakiegokolwiek przeszkody wydać.

§. 30.

Równocześnie z kartami legitymacyjnymi ma być doręczona każdemu wyborcy karta do głosowania, zaopatrzona pieczęcią Starostwa powiatowego, a w miastach z własnymi statutami pieczęcią Zwierzchności gminnej z dodatkiem umieszczonym na karcie legitymacyjnej, że głosy oddane na innych, taką pieczęcią nie zaopatrzonych kartach, będą uważane za nieważne.

Co do sposobu doręczania i wydawania duplikatów kart do głosowania obowiązują postanowienia §. 29. co do kart legitymacyjnych.

§. 31.

Dla wyborów z każdego ciała wyborczego ustanowiony będzie ze strony c. k. Rządu komisarz wyborczy. Komisarza wyborczego ustanowić ma dla ciał wyborczych z izb handlowych i przemysłowych, jak również z miast, mających własne statuta c. k. Namiestnik kraju — dla wszystkich innych ciał wyborczych naczelnicy powiatowych władz politycznych tych powiatów, w których są główne miejsca wyborcze.

Ustanowienie komisarza wyborczego podane będzie do wiadomości wyborców najmniej na 8 dni przed dniem wyborów przez pisemne ogłoszenie przybite na zwyczajnym miejscu ogłoszeń c. k. Starostwa powiatowego — a oprócz tego przez ustne ogłoszenie przed rozpoczęciem samego aktu wyborczego. Urząd komisarza wyborczego jest honorowym urzędem obywatelskim, od którego przyjęcia nikt — z wyjątkiem przeszkód nie dających się usunąć — uchylić się nie może.

IV. Wybór posła sejmowego.

§. 32.

Wyborami z każdego ciała wyborczego, z wyjątkiem izb handlowych i przemysłowych

kieruje w obecności komisarza wyborczego komisya wyborcza, utworzona z tegoż ciała wyborczego, a składająca się:

1. w każdym ciełe wyborczem z większych posiadłości gruntowych z trzech członków wybranych przez uprawnionych do wyboru i z dwóch mianowanych przez komisarza rządowego:

2. w każdym ciełe wyborczem miast w §. 2. wymienionych z naczelnika gminy (burmistrza) albo z wyznaczonego przez niego zastępcy i trzech członków rady gminnej przez niego powołanych tudzież z trzech członków mianowanych przez komisarza wyborczego z pomiędzy uprawnionych wyborców;

3. w każdym ciełe wyborczem gmin wiejskich i kuryi ogólnej z dwóch członków mianowanych przez komisarza wyborczego dwóch członków powołanych przez naczelnika gminy miejsca wyboru z pomiędzy członków rady gminnej i z trzech członków wybranych przez wyborców z tegoż ciała wyborczego.

§. 33.

Komisya wyborcza złożona w powyższy sposób wybiera z pomiędzy siebie absolutną większością głosów przewodniczącego. Gdy absolutnej większości głosów osiągnąć się nie da, oznacza osobę przewodniczącego komisarz wyborczy.

§. 34.

Karta legitymacyjna wydana wyborcom przez Starostwo, nadaje im prawo wstępu do miejsca wyboru i zastępuje wezwanie do jawienia się w oznaczonym czasie do głosowania.

Z uderzeniem godziny na kartach legitymacyjnych jako początek aktu wyborczego oznaczonej, ma każdy wyborca wolny wstęp do lokalu wyborczego i nie może być z tegoż przed ukończeniem wyboru wydalonym.

§. 35.

Lokal wyborczy ma być w ten sposób urządzoany, ażeby wszyscy do głosowania

uprawnieni mogli być pomieszczeni w jednej sali i to w tej samej, w której urzęduje komisya wyborcza i komisarz wyborczy. Pod żadnym warunkiem nie może być miejsce urzędowania tej komisji i komisarza w jakikolwiek sposób odosobione, oddzielone albo odgraniczone od miejsca, gdzie znachodzą się wyborcy. Stół, przy którym komisya i komisarz urzęduje, ma być ustawiony w środku lokalu wyborczego tak, ażeby wszyscy wyborcy mieli ze wszystkich stron wolny dostęp do tegoż i wszystkie czynności komisji mogli wszechstronie kontrolować.

Jak długo wybór nie zostanie skończony, musi przy stole znachodzić się nieprzerwanie co najmniej trzech członków komisji.

§. 36.

W oznaczonym dniu i o godzinie znaczą się wybory w przeznaczonym miejscu bez względu na liczbę jawiących się członków w ten sposób, że najprzód wybiera się i ukonstytuowuje się w sposób w §. 32. oznaczony komisya wyborcza, której ma być oddana lista wyborcza i przygotowane spisy głosowania.

§. 37.

O ile rozchodzi się o członków komisji wybrać się mających, nastąpi ich wybór przez wszystkich w lokalu wyborczym obecnych wyborców, uprawionych do głosowania drogą ustnego głosowania. W celu przeprowadzenia tego głosowania ułożoną będzie komisya prowizoryczna, złożona z naczelnika miejscowej gminy i jednego członka Rady gminnej, powołanego przez niego i jednego z pomiędzy obecnych wyborców, powołanego przez komisarza wyborczego. Komisya ta odbierze głosy obecnych wyborców w ten sposób, że jeden jej członek odczyta imiona wyborców z listy wyborczej, a drudzy dwaj będą zapisywać głosy oddane na członków komisji. Rezultat tego wyboru ogłosi komisarz wyborczy i natychmiast po ogłoszeniu ustąpi komisya prowizoryczna, a miejsce jej zajmie komisya wyborcza.

Członkowie tejże komisji, którzy mają być powołani przez komisarza lub naczelnika gminy, będą powołani aż po przeprowadzeniu wybora członków, wybrać się mających.

Bezpośrednio po złożeniu komisji nastąpi wybór jej przewodniczącego.

§. 38

Przewodniczący komisji wyborczej ma zebrany wyborcom przedstawić treść §§-ów 18. i 19. ordynacji wyborczej co do warunków, potrzebnych na posła ma im wyjaśnić sposób głosowania i obliczenia głosów, a w końcu wezwać, aby swoje głosy oddawali wedle swobodnego przekonania, bez wszelkich samolubnych celów, tak jak to uważają wedle swojej najlepszej wiedzy i sumienia za najodpowiedniejsze dla ogólnego dobra.

§. 39.

Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania podniesie zarzuty przeciw którejkolwiek osobie, wciągniętej do listy wyborczej, że ta osoba nie jest uprawioną do wybierania posła, bo od czasu ułożenia listy wyborców utraciła któryś z warunków prawa wyborczego, to co do tego zarzutu ma natychmiast powziąć uchwałę komisya wyborcza i to bez wszelkiego rekursu.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania ma komisya wyborcza przekonać się, czy urna przeznaczona do wrzucania kartek głosowania jest próżną.

§. 40.

Głosowanie na posła rozpoczyna się tem, że najprzód oddają swoje kartki głosowania członkowie komisji wyborczej, o ile mają prawo wyboru.

Następnie wywołuje jeden członek komisji wyborczej do głosowania wszystkich wyborców w porządku, jak ich imiona były wpisane w liście wyborczej.

Wyborcy, którzy przyszli na wybory już po wywołaniu ich imion, muszą po odczytaniu całej listy zgłosić się w komisji wyborczej i oddać swoje kartki głosowania.

§. 41.

Każdy do głosowania przywołany wyborca, okazując swoją kartę legitymacyjną, ma oddać komisji kartkę do głosowania, w której ma być nazwaną dokładnie ta osoba która ma zostać posłem sejmowym.

Jeżeli jakie ciało wyborcze ma wybrać dwóch lub kilku posłów, ma podać wyborca podać tyle imion, ile posłów wybrać należy.

Każdy wyborca, do urny wyborczej przywołany ma prawo żądać przed oddaniem głosu ażeby dano mu czystą kartkę do głosowania, zaopatrzoną pieczęcią urzędową. W takim wypadku obowiązany jest komisarz wyborczy, któremu przed wyborem polityczny urząd powiatowy, względnie w miastach o własnych statutach Zwierzchność gminy ma dostarczyć odpowiedniego zapasu kartek do głosowania — bezzwłocznie dać jeden egzemplarz karty do głosowania na żądanie wyborcy, bez względu na to, czy taka karta była mu już przedtem doręczona, a przewodniczący komisji jest obowiązany dać temu wyborcy krótki przeciąg czasu i możliwość, ażeby albo sam kartkę w lokalu wyborczym wypełnił, albo drugiemu wyborcy poruczył ją wypełnić.

§. 42.

Jeżeli przy głosowaniu zajdzie jaka niepewność co do tożsamości wyborcy, to o tem orzeka natychmiast bez rekursu komisja wyborcza.

§. 43.

Imię każdego wyborcy, który oddał swój głos ma komisja wyborcza wciągnąć do spisu głosowania, mającego się prowadzić w dwu egzemplarzach.

Nieważnymi są te głosy wyborców, któreby oddano z jakimś zastrzeżeniem, albo z jakimś nakazem dla posła wybrać się mającego.

O ważności lub nieważności poszczególnych głosów rozstrzyga natychmiast komisja wyborcza bez rekursu.

§. 44.

Komisja wyborcza obowiązana jest prowadzić protokół z aktu wyborczego, w którym mają być zamieszczone w szczególności wszystkie orzeczenia komisji, uchwalone w wypadkach, niniejszą ustawą przewidzianych.

Wybory powinny się odbyć w przeciągu wyznaczonego dnia. Jeżeliby jednak zaśzło coś takiego, że nie możnaby rozpocząć, dalej prowadzić, albo ukończyć wyboru, to komisja wyborcza może dalszą czynność wyborczą za zgodą komisarza wyborczego odłożyć na następny dzień. O tem należy uwiadomić wyborców w taki sposób, jakiego zwykle używa się w dotyczącem miejscu.

§. 45.

Czas, przeznaczony do głosowania, nie może być krótszym od przeciągu czterech godzin.

Po upływie czasu, przeznaczonego do oddania głosów, ma obwieścić przewodniczący komisji wyborczej, że głosowanie ukończone; jednak wyborcom, którzy w chwili tej jeszcze w lokalu wyborczym się znajdują, a którzy dotychczas jeszcze głosów nie oddali, nie może być odjętą możliwość oddania głosów. Następnie ma komisja sprawdzić zgodność liczby oddanych kartek z liczbą wyborców, zapisanych w spisie głosowania, poczem cała komisja wyborcza i komisarz wyborczy mają podpisać obydwaj spisy głosowania i ma się natychmiast przystąpić do otwarcia kartek i obliczenia głosów.

Czynność ta ma być przeprowadzoną jawnie w obecności i przy wglądzie wszystkich wyborców w następujący sposób:

Przewodniczący komisji wyciąga z urny po jednej kartce, otwiera każdą z osobna i odczytuje imię kandydata na niej umieszczone, poczem podaje odczytaną kartkę drugiemu członkowi komisji, który prawdziwość odczytanego imienia potwierdza — kartki w takim porządku, jak były oddane otwarte składa. Równocześnie dwóch innych

członków komisji prowadzi listy głosowania w ten sposób, że zapisują przy pierwszym głosie, który otrzymał kandydat na posła, jego imię i nazwisko i przy nim liczbę „1“ przy drugim liczbę „2“ i t. d.

§. 46.

Gdy kartka do głosowania mieści w sobie więcej imion niż ma być wybranych posłów — to imiona dalej napisane, o ile liczbę posłów wybrać się mających przewyższają, uważają się jako zupełnie nie napisane i zupełnie się nie uwzględniają. Kiedy na kartce napisane mniej imion, niż wynosi liczba posłów wybrać się mających, to głosy przez napisanie tych imion oddane są ważne. Kiedy imię jednej i tej samej osoby na tej samej kartce kilka razy jest napisane, liczy się przy obliczeniu głosów tylko jako jeden głos.

Imiona niejasne i niedokładne do tego stopnia, że ma pewności, którą osobę oznaczają — uważają się jako głosy nieważne. Orzeka o tem komisja wyborcza, a orzeczenie jej ma być w protokole zamieszczone.

§. 47.

Po obliczeniu głosów podaje przewodniczący komisji rezultat tegoż do wiadomości wyborców, poczem wszyscy członkowie komisji i komisarz wyborczy podpisują protokół i listy głosowania i przewodniczący komisji oddaje wszystkie akta wyborcze komisarzowi wyborczemu. Członek komisji nie chcący podpisać protokołu, ma prawo umieścić w tymże protokole przyczyny, dla których odmawia podpisu.

Gdy rezultat wyboru posła ma być obliczony w głównym miejscu wyboru — przedsięwzięcie przewodniczący komisji w obecności wszystkich członków komisji i wyborców znajdujących się w lokalu wyborczym opieczętowanie wszystkich aktów wyborczych razem z kartkami głosowania pieczęcią urzędową miejscowej zwierzchności gminnej, umieszcza na zewnątrz napis oznaczający treść i oddaje tak opieczętowane akta wyborcze

komisarzowi wyborczemu, który obowiązany jest odesłać je bezzwłocznie do c. k. Starosty powiatowego głównego miejsca wyboru. Każdemu z członków komisji przysługuje prawo przyłożyć także swoją prywatną pieczęć.

Na zewnętrznej stronie opieczętowanych aktów umieścić ma przewodniczący komisji imię i nazwisko kandydata, który w tem miejscu wyboru otrzymał najwięcej głosów.

§. 48.

Zbadanie i ogłoszenie ogólnego regulaminu wyboru należy do głównej komisji wyborczej w głównym miejscu wyboru zebrać się mającej.

Komisję tę zwołuje najdalej do trzech dni po nadesłaniu aktów wyborczych ze wszystkich miejsc wyborczych dotyczącego okręgu wyborczego Starosta powiatowy głównego miejsca wyboru. Komisja ta składa się z siedmiu członków, a mianowicie z naczelnika gminy głównego miejsca wyboru, lub jego zastępcy, dwóch członków rady gminnej głównego miejsca wyborczego przez tegoż naczelnika powołanych, dwóch członków z pomiędzy uprawnionych do wyboru w dotyczącej kuryi tego samego okręgu wyborczego przez komisarza wyborczego głównego miejsca wyboru powołanych, a w końcu z dwu kandydatów na posła w tym okręgu wyborczym, którzy w największej liczbie poszczególnych miejsc wyborczych swego okręgu wyborczego najwięcej głosów otrzymali.

Na wypadek, gdyby we wszystkich miejscach wyborczych danego okręgu wyborczego jeden i ten sam kandydat otrzymał największą ilość głosów, — względnie gdyby w dniu urzędowania głównej komisji wyborczej jeden lub obaj kandydaci do tegoż nie zgłosili się — powołuje jednego względnie i dwóch ostatnich członków komisji z pomiędzy wyborców dotyczącego okręgu wyborczego komisarz wyborczy głównego miejsca wyboru.

Komisja urządza w obecności komisarza wyborczego głównego miejsca wyboru — w lokalu możliwie najobszerniejszym, urzą-

dzonym w sposób w §. 35. ustawy oznaczonym, przyczem mają wyborcy prawo być obecnymi w miarę objętości miejsca.

§. 49.

Komisya przyjmuje z rąk komisarza wyborczego opieczetowane akta, nadesłane ze wszystkich miejsc wyborczych, stwierdza nienaruszenie pieczęci i konstatuje także, którzy dwaj kandydaci poselscy w największej liczbie miejsc wyboru największą ilość głosów otrzymali. Odnosnie do tego skonstatowania powołuje komisarz wyborczy tych kandydatów w skład komisji.

Każdemu z członków komisji wyborczych poszczególnych miejsc wyborczych tego okręgu wyborczego, którzy po myśli §. 47. tej ustawy przyłożyli na akta wyborcze swoje prywatne pieczęcie, wolno żądać od komisarza głównego miejsca wyborczego przed rozpakowaniem aktów zbadania, czy przyłożona przez dotyczącego wyborcę pieczęć jest nienaruszoną.

Komisya wybiera z pomiędzy siebie przewodniczącego absolutną większością głosów. Gdyby taka większość nie dała się osiągnąć, mianuje przewodniczącego z pomiędzy członków komisji komisarz wyborczy. Następnie przystępuje komisya do obliczenia głównego rezultatu wyboru na podstawie obliczeń dokonanych przez komisye wyborcze poszczególnych miejsc wyborczych.

Na żądanie któregokolwiek członka komisji należy skontrolować obliczenie rezultatu wyboru w poszczególnych miejscach wyborczych, co do których żądanie takie będzie postawione, przez porównanie list głosowania z oddanymi kartkami głosowania.

Rezultat ogólnego obliczenia ogłosi obecnym przewodniczący komisji.

Co do całej czynności komisji spisany będzie protokół, który podpiszą wszyscy członkowie komisji i komisarz wyborczy.

§. 50.

Izby handlowe i przemysłowe dokonują wyboru w obecności komisarza wyborczego,

wyznaczonego przez namiestnika na zgromadzeniu wszystkich członków do głosowania uprawnionych przez głosowanie kartkami wedle przepisów istniejących co do urzędowania w tychże izbach i wedle postanowień tej ustawy bez względu na liczbę obecnych członków. Protokół z tego wyboru ma spisać sekretarz izby i oddać go po skończeniu wyboru razem z wszystkimi aktami wyboru i oddanymi kartkami głosowania, komisarzowi wyborczemu w celu przesłania Namiestnikowi kraju.

§. 51.

Za wybranego posłem ma się ten uważać, kto otrzymał więcej jak połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

Gdyby absolutną większość głosów otrzymała większa ilość osób, niż wynosi liczba wybrać się mających posłów, to o wyborze rozstrzyga wyższa cyfra głosów, lub przy równej liczbie głosów los, mający się wyciągnąć przez przewodniczącego komisji wyborczej.

§. 52.

Gdy przy głosowaniu nie padła na nikogo taka większość głosów, należy zarządzić ściślejszy wybór. Gdy brak takiej większości głosów okaże się przy ogólnem obliczeniu rezultatów głosowania w poszczególnych miejscach wyboru, ma zarządzić ten ściślejszy wybór c. k. Starosta powiatowy głównego miejsca wyboru we wszystkich dotyczących miejscach wyborczych, a rezultat tych wyborów będzie obliczony po myśli postanowień §§-fów 48. i 49. niniejszej ustawy.

§. 53.

Przy ściślejszym wyborze mają wyborcy ograniczyć się tylko na tych kandydatach, którzy po wybranych absolutną większością otrzymali względnie najwyższą liczbę głosów.

Liczba kandydatów przychodzących do ściślejszego wyboru musi być zawsze dwa razy większą niż liczba posłów wybrać się ma-

jących. Przy równości głosów rozstrzyga los, kto ma przyjść do ściślejszego wyboru.

Każdy głos padający przy ściślejszym wyborze na osoby nie przeznaczone do tego wyboru, ma się uważać jako nieważny.

Gdy przy ściślejszym wyborze wszystkie oddane ważne głosy będą podzielone pomiędzy wszystkich do tego wyboru przeznaczonych kandydatów w równych częściach tak, że każdy z nich ma za sobą połowę wszystkich głosów — wtedy rozstrzyga o wyborze los przewodniczącego komisji wyborczej wyciągnąć się mający.

Gdy poza tym wypadkiem głosowanie nie doprowadza do absolutnej większości, należy zarządzić i dalsze wybory ściślejsze, aż dopóki nie osiągnie się absolutnej większości, co do wszystkich, mających się wybrać posłów, lub wymienionej w poprzednim ustępie równości głosów dla wszystkich osób, przeznaczonych do ściślejszego wyboru, w którym to ostatnim wypadku los rozstrzyga ostatecznie o wyborze.

Ci uprawnieni wyborcy, którzy przy pierwszym wyborze zupełnie nie głosowali, nie są jeszcze dlatego wykluczeni od wykonania tego prawa przy wyborze ściślejszym.

§. 54.

Cdy w końcu wybór przepisanej w dotyczącym okręgu wyborczym liczby posłów zostanie należycie przeprowadzony, ma być zamknięty protokół czynności wyborczej i podpisany przez wszystkich członków komisji wyborczej jak również przez komisarza wyborczego, następnie z dołączeniem wszystkich kartek głosowania opieczętowany i komisarzowi wyborczemu w celu przesłania c. k. Namiestnikowi oddany.

§. 55.

Namiestnik ma, przeglądawszy akta wyborcze jemu nadesłane, każdemu wybranemu posłowi, co do którego nie zachodzą przyczyny wykluczające go po myśli niniej-

szej ustawy od obieralności, doręczyć certyfikat wyborczy.

Certyfikat ten uprawnia wybranego po sła wstąpić do Sejmu i usprawiedliwia domniemanie ważności na tak długo, dopóki Sejm inaczej nie postanowi.

§. 56.

Wszystkie akta wyborcze ma następnie c. k. Namiestnik przesłać Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy obowiązany jest zba- dać akta wszystkich wyborów i przedstawić co do wszystkich swoje wnioski Sejmowi, a to najdalej do roku od dnia przeprowadzenia wyborów. Sejmowi przysłuży prawo ostatecznego rozstrzygnięcia o ważności każdego poszczególnego wyboru.

Postanowienia końcowe.

§. 57.

Do ważności uchwały Sejmu o zmianie postanowień tej ustawy potrzeba obecności co najmniej dwóch trzecich części wszystkich posłów

Gdy taka liczba posłów jest obecną, zmiana może nastąpić absolutną większością głosów obecnych.

Art. II.

Ustawa ta ma wejść w życie z chwilą rozpisania najbliższych ogólnych wyborów sejmowych.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie tych wniosków umieścić na porządku dziennym jednego z następnych posiedzeń.

Marszałek zamyka posiedzenie, oświadczając, że porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został wyczerpany, naznacza następne posiedzenie na dzień 15. września 1903 roku godzinę 10 rano i odczytuje porządek

dzienny następnego posiedzenia. Wreszcie komisyj umieszczony został na porządku dziennym następnego posiedzenia. oznajmia Marszałek, że p. Mikołaj Krzysztofowicz złożył mandat do komisji sanitarnej, a p. Abrahamowicz do komisji budżetowej, wobec czego uzupełniający wybór do tych

komisyj umieszczony został na porządku dziennym następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 1. minut 35 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.

Kazimierz Lubomirski w. r.

